

Memo

Aan
Overleg Adviserende Partijen
MOW Maritieme Toegang / RWS Zeeland
ProSes2010

Afschrift
Coördinatieoverleg

Opgesteld door
ir. D. De Brauwer (Maritieme Toegang)
drs. H. Verbeek (Rijkswaterstaat)
dr. J. van der Zijde (Van de Bunt,
adviseurs voor organisatie en beleid)

Contactpersoon
Harm Verbeek

Telefoon / E-mail
+31 118 622629
+31 6 5268 8240
harm.verbeek@rws.nl

Datum
20 maart 2007
Ons kenmerk
Memo 070320 opbrengst consultatie
Onderwerp
Resultaten Consultatieronde over Flexibel Storten

Bijlage(n)

Uw kenmerk

-

Overzicht consultatieronde

- **doel**

Tussentijdse 'vinger aan de pols' bij belanghebbenden om in Ontwerp Tracébesluit (NL) / ontwerp Vergunningaanvraag (VL) (medio 2007) met voorstellen te komen rond flexibel storten die op een zo groot mogelijk draagvlak berusten

- **geïnterviewden**

Brede groep van belanghebbenden bij het flexibel storten van baggerspecie in Nederland en België; zie bijlage 1

- **stappen in uitvoering opdracht**

klankbordgroep, interviewronde, rapportage; zie bijlage 2

Input consultatie

- Startnotitie / Kennisgeving Verruiming Vaargeul
- memo Arcadis/Technum van november 2006
- rapport juridisch onderzoek Universiteit Tilburg / Sterk Consulting van september 2006
- *kern*: uitgangspunten voor berging aanlegspecie en berging onderhoudsspecie

Uitgangspunten berging aanlegspecie

- 1 in het estuarium storten is beter dan er buiten (mondingsgebied)
- 2 Nederlandse specie blijft in Nederland, Vlaamse specie in Vlaanderen
- 3 houdt de vaarafstand zo kort mogelijk
- 4
  - Westerschelde vooral oostelijk, rest richting monding
  - Beneden-Zeeschelde vooral Schaar van Ouden Doel en opwaarts Deurganckdok, rest op land: Doeldok

Project Verruiming Vaargeul
Postadres Postbus 299, NL- 4600 AG Bergen op Zoom
Bezoekadres Jacob Obrechtlaan 3, NL- 4611 AP Bergen op Zoom

T +31 164 212824
F +31 164 212801
E info@verruimingvaargeul.nl/~.be

Resultaten consultatieronde Flexibel Storten

- 5 Westerschelde: storten op laagdynamische platen (voorbeeld: Walsoorden)
  - 6 baggerspecie levert een bijdrage aan robuuste natuur
- Uitgangspunten berging onderhoudsspecie*
- 1 terugstorten in nevengeulen maar let op behoud van meergeulenstelsel
  - 2 onderzoek: bergen op één locatie of verspreid over de hele nevengeul
  - 3 zandwinning gebruiken als "regelinstrument" van de morfologie
  - 4 bij onvoldoende ruimte storten in hoofdgeul met als nadeel: eventueel grotere retourstroom
  - 5 geen specie naar mondingsgebied vanwege de grote transportafstand
  - 6 onderzoek: variatie in tijd, locatie en volume

Algemene indrukken

- alle geïnterviewden stelden de consultatie zeer op prijs
- de geïnterviewden stelden zich constructief op en deden veel inhoudelijke suggesties
- hoewel we ons goed hadden voorbereid, werden we als interviewers toch nog vaak verrast door nieuwe inzichten in de belangen en visies van de geïnterviewden

Belangrijke issues en oplossingsrichtingen

Opmerkingen vooraf

- De interviews leverden een aantal *issues* op: punten waaraan betrokken partijen, onzes inziens, aandacht zullen moeten besteden om problemen rond flexibel storten te voorkomen cq het draagvlak daarvoor te vergroten. De belangrijkste issues vermelden wij hierna
- Bij ieder issue gaan we ook in op *oplossingsrichtingen*. Die oplossingsrichtingen zijn deels aangedragen door de geïnterviewden, deels door ons als rapporteurs. Het zijn uitdrukkelijk niet nog niet 'de' oplossingen, maar richtingen waaraan kan worden gedacht om de issues tot oplossing te brengen
- Een en ander zal in onderling overleg 'uitonderhandeld' moeten worden. Aan het slot van onze rapportage doen we daarvoor een *procedurevoorstel*

Interferentie tussen baggeren / storten voor verruiming en baggeren / storten voor onderhoud havens in Zeeland en toegang tot kanaal Gent-Terneuzen

- *Issue*: baggeren / storten voor havens in Zeeland heeft aanzienlijke omvang (5,4 mln m³) en heeft andere effecten op het milieu (vooral slib) dan baggeren / storten voor de verruiming (vooral zand). Het is belangrijk om effecten uit elkaar te houden om zodoende de juiste effecten aan de verruiming te kunnen koppelen
- *Oplossingsrichting*: bij de monitoring ook het baggeren / storten voor de havens in Zeeland meenemen en de effecten zoveel mogelijk toewijzen aan de twee verschillende trajecten van baggeren / storten (eventueel modellering nodig, N.B. thans beperkte kennis over uitwisseling met havens)
- *Issue*: de havens van Zeeland kunnen last hebben van het baggeren / storten voor de verruiming (toename van zandtoevoer)
- *Oplossingsrichting*: in de aanvangsstortstrategie ten behoeve van de verruiming en bij eventuele bijsturing daarvan vermijden dat er negatieve effecten voor de havens in Zeeland optreden

Resultaten consultatieronde Flexibel Storten

Interferentie met natuurlijk ontwikkelingen

- *Issue:* door natuurlijke ontwikkelingen, bijvoorbeeld een zware storm, kunnen er zowel negatieve als positieve natuureffecten optreden in het Schelde-estuarium; belangrijk voor bijvoorbeeld landbouworganisaties dat er niet bij ieder negatief incident claims komen voor natuurcompensatie, maar dat de positieve en negatieve effecten op lange termijn worden bekeken
- *Oplossingsrichting:* bij de monitoring de effecten van menselijk ingrijpen en van natuurlijke ontwikkeling zoveel mogelijk onderscheiden (al zal dit moeilijk blijken te zijn); tot maatregelen voor eventuele negatieve effecten door natuurlijke ontwikkelingen wordt besloten in de beheerplannen voor de Westerschelde als Natura 2000-gebied

Zwaaizone

- *Issue:* overwogen wordt om in de Beneden Zeeschelde ten zuiden van de Europaterminal een zwaaizone aan te leggen om de veiligheid van de scheepvaart te vergroten; er is vrees dat daarbij negatieve effecten kunnen optreden voor de Galgenschor met de noodzaak tot mitigatie / compensatie; voor de natuurbeweging is het behoud van de Galgenschor een groot belang; de landbouw-organisaties vrezen compensatie ten koste van landbouwgrond
- *Oplossingsrichting:* de zwaaizone wordt in een apart vergunningentraject opgenomen; als uit de eerste resultaten van het MER-onderzoek blijkt dat de zwaaizone inderdaad de Galgenschor bedreigt, dan wordt de opdracht voor het MER-onderzoek aangepast in die zin dat de effecten van verruiming van de vaargeul volledig los van die van de zwaaizone kunnen worden gezien; maak hierbij onderscheid in 2 fasen: direct verlies door de ingreep (geotechnische stabiliteit van de taluds) en indirect verlies op termijn door potentiële veranderingen in getij / morfologie

Vertraging natuurluik

- *Issue:* er is thans sprake van vertraging van het natuurluik; dit kan risico's opleveren voor het Tracébesluit en het Vlaamse Vergunningentraject over de verruiming
- *Oplossingsrichting:* tegelijk met het Tracébesluit en de Vlaamse Vergunning voor de verruiming voldoende garanties creëren voor de uitvoering van de natuurprojecten

De kokkelvisserij claimen dat hun belangen geschaad zijn door de vorige verdieping en geschaad zullen worden door de komende verdieping

- *Issue:* hoewel onduidelijk is of deze claims terecht zijn, zijn de kokkelvisserij bereid een vasthoudende juridische strijd te voeren; dit levert grote risico's op, zoals bijvoorbeeld bij het Project Mainportontwikkeling Rotterdam is gebleken, waar de PKB door de Raad van State is verworpen, mede door beroep van visserijorganisaties
- *Oplossingsrichting:* er hoog op inzetten om met Producentenorganisatie Kokkelvisserij tot een constructief overleg te komen, buiten het juridische circuit; elementen voor dit overleg in ieder geval: de consequenties voor de kokkelvisserij van de aanwijzing van de Westerschelde tot Natura-2000-gebied, de geschatte consequenties van de komende verruiming, de eventuele mogelijkheden om door flexibel storten kokkelbroedgebieden te versterken, eventuele schadevergoeding of uitkoop; overwegen om daarbij dan het principe 'voordeel van de twijfel' te hanteren, zoals bij realisering van Deltaplan

Resultaten consultatieronde Flexibel Storten

Drempels nevengeulen

- *Issue:* voor de binnenvaartschippers is het van groot belang dat zij van de nevengeulen gebruik kunnen maken, gescheiden van het zeescheepvaartverkeer; daarom willen zij dat ook de vloed- drempels in de nevengeulen gemonitord worden en, zo nodig, uitgebaggerd.
- *Oplossingsrichting:* vloeddrempels in nevengeulen monitoren; overdracht gegevens aan de Permanente Commissie om het eventueel uitbaggeren van drempels in nevengeulen te beoordelen, met aandacht voor veiligheidsaspecten; maak de minimale dieptes op de drempels in nevengeulen zichtbaar; bij baggeren drempels afweging nodig of dit leidt tot hogere dwarsstromen in hoofdvaarwater

Lasten van compensatieverplichtingen worden eenzijdig bij boeren gelegd

- *Issue:* de boerenorganisaties vinden dat de lasten van natuurcompensaties te eenzijdig bij hen worden gelegd
- *Oplossingsrichtingen:* hard vasthouden aan het uitgangspunt bij de verruiming dat compensatie wordt vermeden en dat wordt ingezet op mitigatie van eventuele negatieve natuureffecten

Recreatiestranden

- *Issue:* vooral de gemeenten langs de Westerschelde en RECRON zien risico's voor afkalven van recreatiestranden en daarnaast mogelijkheden om het areaal aan recreatiestranden te vergroten
- *Oplossingsrichting:* bij de monitoring de effecten op recreatiestranden meenemen; in het Tracébesluit in ieder geval een afspraak opnemen om eventuele afkalving te mitigeren; overwegen om onder aantrekkelijke condities zand ter beschikking te stellen voor nieuwe recreatiestranden

Herstel en versterking natuur

- *Issue:* voor de natuurbeheerders is het herstel en versterking van de natuur in de Westerschelde van belang, bijvoorbeeld herstel van de zuidoever van de Hoge Platen (erosie) en versterking van de noordoostpunt (tweede zeehondenrustplaats)
- *Oplossingsrichting:* bij de monitoring de effecten op natuurgebieden meenemen; bijdragen aan herstel en versterking natuur in kader mitigatie; overwegen om onder aantrekkelijke condities daarboven de natuurbeheerders tegemoet te komen bij versterking natuurgebieden

Lange doorlooptijden bij eventueel verleggen van leidingen en kabels

- *Issue:* voor Delta, Evides, Zebra, Shell, DOW en Gasunie speelt de eventuele noodzaak van het verleggen van kabels en leidingen door de verruiming, maar er is daarbij sprake van lange doorlooptijden
- *Oplossingsrichtingen:* inzetten op behoud en eventuele bescherming van de huidige kabels en leidingen; snel signaleren of verlegging aan de orde is; vergunningen voor eventueel verleggen van kabels en leidingen (mitigatie) ook meenemen bij Tracébesluit, daarbij ook vergunningen voor landinwaartse verplaatsingen meenemen (vaak aanpassing bestemmingsplan nodig); budget voor nadeelcompensatie voorzien in begroting

Resultaten consultatieronde Flexibel Storten

In het Tracébesluit ruimte creëren voor het eventueel kunnen verleggen van het vaargeultracé voor zeeschepen

- *Issue:* de loodsen signaleren dat bijvoorbeeld het Zuidergat zich naar het oosten lijkt te verplaatsen, maar dat de scheidingston in de Schaar van Waarde vastligt op de kaart
- *Oplossingsrichting:* onderzoeken hoe in het Tracébesluit een ruimer vaargeultracé kan worden gedefinieerd voor de hoofdvaarroute, waarbinnen de boeien verplaatst kunnen worden als zich verschuivingen voordoen

Monitoring van laagdynamische ondiepwatergebieden en intergetijdengebieden

- *Issue:* de huidige onderzoeksmodellen geven weinig informatie over de ontwikkelingen in laagdynamische ondiepwatergebieden en intergetijdengebieden; voor de natuurorganisaties zijn die gebieden van groot belang als het gaat om de bepaling van natuureffecten
- *Oplossingsrichting:* deze gebieden in de monitoring opnemen

Monitoring als onderdeel van het Tracébesluit

- *Issue:* bij flexibel storten is monitoring van de ontwikkelingen in Westerschelde en Beneden-Zeeschelde een essentiële voorwaarde om tussentijds te kunnen bijsturen; naast gezamenlijke punten hebben alle belanghebbenden hun eigen punten waarop zij monitoring wenselijk achten; echter het is nog open hoe de monitoring gaat plaatsvinden
- *Oplossingsrichting* (te overleggen met MONEOS):
  - de monitoring betreft het feitelijk vaststellen van ontwikkelingen, maar biedt ook informatie voor een eventuele bijstelling van de stortstrategie
  - bij de monitoring worden de effecten van menselijk ingrijpen en natuurlijke ontwikkeling zoveel mogelijk onderscheiden
  - monitoring dus opnemen in het Tracébesluit
  - de monitoring opzetten als een traject van 'joint fact finding', hetgeen inhoudt dat de onderzoekopdracht wordt vastgesteld na instemming door belanghebbenden en dat de uitvoering plaatsvindt door een organisatie die het vertrouwen van belanghebbenden heeft
  - de jaarlijkse resultaten van de monitoring worden beoordeeld door een commissie van externe deskundigen en vervolgens stelt de vergunninghouder, zo nodig, een bijstelling van de stortstrategie voor (jaarlijkse bijsturing lijkt niet zinvol; inzetten op jaarlijkse presentatie van gegevens en discussie over noodzaak tot bijsturen)
  - de resultaten van de monitoring, het rapport van de externe deskundigen en het voorstel van de vergunninghouder worden openbaar gemaakt voor belanghebbenden (hierbij inschakeling van het Schelde Informatiecentrum) en voorgelegd aan een maatschappelijke begeleidingscommissie
  - de vergunningverlener bepaalt op basis van de monitoring, het rapport van de externe deskundigen, het voorstel van de vergunninghouder en de reacties van belanghebbenden de (bijgestelde) stortstrategie voor het komende jaar en maakt dat besluit openbaar

Overige punten in regulier overleg tussen partijen te behandelen

Het voorgaande betreft een selectie van de belangrijkste issues uit de interviews; inschatting is dat de overige punten in het reguliere overleg tussen betrokkenen kunnen worden behandeld; deze punten betreffen onder meer:

Resultaten consultatieronde Flexibel Storten

- Eventuele inschakeling van binnenvaartschippers, loodsen en vissers bij de monitoring
- Verkeersbegeleiding in het Nauw van Bath
- Afstemming werkzaamheden opspuiten van regiostranden met piekperiodes in recreatie
- Uitgangspunt van zo kort mogelijke afstand tussen baggeren en storten is niet evident vanuit natuuroptiek
- Werk met werk maken bij baggeren en opspuiten dijk bij Prosperpolder
- De frictie tussen risicocontouren en de belangen van de gemeenten aan de Westerschelde
- De frictie tussen luchtkwaliteit en de belangen van de gemeenten langs de Westerschelde
- Vraagtekens bij het storten opwaarts in de Zeeschelde in verband met de doorgang van plezierschepen
- Bij het storten rekening houden met ankerplaatsen; bij het creëren van ankerplaatsen rekening houden met leidingen en kabels
- Onderzoek naar de beste wijze van storten op leidingen
- Periode van beroep opnemen planning Tracébesluit
- Risico's van de toenemende pleziervaart op de Westerschelde
- Verkleinen van de zones waarbinnen niet gevist mag worden
- Zorgen voor minimum storten van baggerspecie op het land
- Waken over uitgangspunt dat compensatie wordt vermeden en dat maximaal wordt ingezet op mitigatie

Vervolgstappen

- Definitief rapport presenteren in OAP op 4 april 2007
Voorstel is dat in OAP-verband, mede op basis van dit rapport en voorafgaand aan het ontwerp Tracébesluit / Vergunningaanvraag, overleg plaatsvindt over een pakket van besluiten, die er bij 'niet-rijkspartijen' (Nederlandse term!) toe leidt dat zij in hoofdlijnen akkoord kunnen gaan met het ontwerp Tracébesluit / Vergunningaanvraag; bij dit overleg enige niet OAP-partijen, zoals de loodsen en de vissers, betrekken

Resultaten consultatieronde Flexibel Storten

Bijlage 1: geïnterviewden

J. Holstein en P. Spaanderman	Producentenorganisatie Kokkelvisserij
J.C.J. de Vries	Koninklijke Schuttevaer
W.A. Wegman	RECRON
V.A. Klap	ZMF
A.J. Cardon en H. Kara	Zeeland Seaports
P. Van Bossuyt	Boerenbond
P. De Koeijer	ZLTO
Mw. M.M.D. Vermue-Vermue en D. Visser	Taakgroep Westerschelde
A.A.D. Saman	Brabants Zeeuwse Werkgeversvereniging
J.H.P. Waasdorp en R. v.d. Bos	Nederlands Loodswezen
R. Brussaard en E. v.d. Branden	Delta
P. Symens	Natuurpunt
E. Bruyninckx en G. Janssens	Gemeentelijk Havenbedrijf Antwerpen
C. Colijn en mw. L. Veldkamp-van Rij	Provincie Zeeland
G.J. Buth en R. Beijersbergen	Zeeuws Landschap
E. Poirier dit Caulier, C. Liekens en W. Van Poucke	Vlaamse Loodsen

Bijlage 2: stappen in uitvoering opdracht

- Krachtenveldanalyse en procesontwerp door uitvoeringsgroep bestaande uit: mw. S.Tuk (RWS), P. Post (ProSes2010), D. de Brauwer (MOW), H. Verbeek (RWS Zeeland) en J. van der Zijde (Van de Bunt) op 19 september 2006
- Presentatie procesontwerp in OAP van 25 oktober 2006
- Interviewronde door D. de Brauwer, H. Verbeek en J. van der Zijde in periode 27 november 2006 tot en met 5 februari 2007
- Bespreking concepten van rapport met uitvoeringsgroep op 17 januari 2007; met H. van Hoek en J. Claessens (ProSes) op 7 februari 2007; met F. Aerts (MOW Maritieme Toegang) en H. van der Togt (RWS Zeeland) op 21 februari 2007
- Toezending concept rapport aan de geïnterviewden voor commentaar op 22 februari 2007
- Opstellen definitief rapport op 20 maart 2007
- Toelichting definitief rapport in OAP op 4 april 2007